

Groene stadsontwikkeling in Duitsland

Op excursie naar Kö-Bogen en Landschaftspark Duisburg

Stadsvergroening is er in vele vormen en maten. Van de strak georkestreerde vergroening van een enkel gebouw tot een industrieel complex dat – geregisseerd – aan de natuur wordt teruggegeven. Een groep landschapsarchitecten en -ontwerpers verbaasde zich in Düsseldorf over de opbouw, de techniek en de aandacht voor elk detail in winkelcentrum Kö-Bogen. In Duisburg vergaapten ze zich aan de combinatie van beton, staal, natuur en vrijetijds mogelijkheden.

Auteur: Heidi Peters

Kö-Bogen II is gebouwd tussen 2018 en 2021. De groene gevels vormen de achterzijde; aan de voorkant heeft het gebouw een vliesgevel. Het biedt onderdak aan diverse grote winkels. Aan de buitenkant van het gebouw is een stalen constructie gebouwd waaraan meer dan 2.500 plantenbakken zijn bevestigd, die gezamenlijk ruim 8 kilometer beukenhaag bevatten. Het is de grootste groene façade van Europa. De haag groeit weliswaar goed, maar de planten hebben de laatste jaren te kampen met zigeunermot. Daarom zijn er vallen opgezet en is men begonnen met bestrijding, met goede resultaten.

Alle bakken hebben een eigen nummer en QR-code. Het nummer was nodig voor de bouw, zodat de juiste bak op de juiste plaats kwam. Dankzij de QR-code kan van elke bak afzonderlijk het watergiftsysteem (via drup-

pelslangen) bediend worden en met sensoren worden vocht, pH en andere waarden gemonitord. Boven in het gebouw zit de digitale aansturing van het onderhoud.

Monocultuur of biodiversiteit

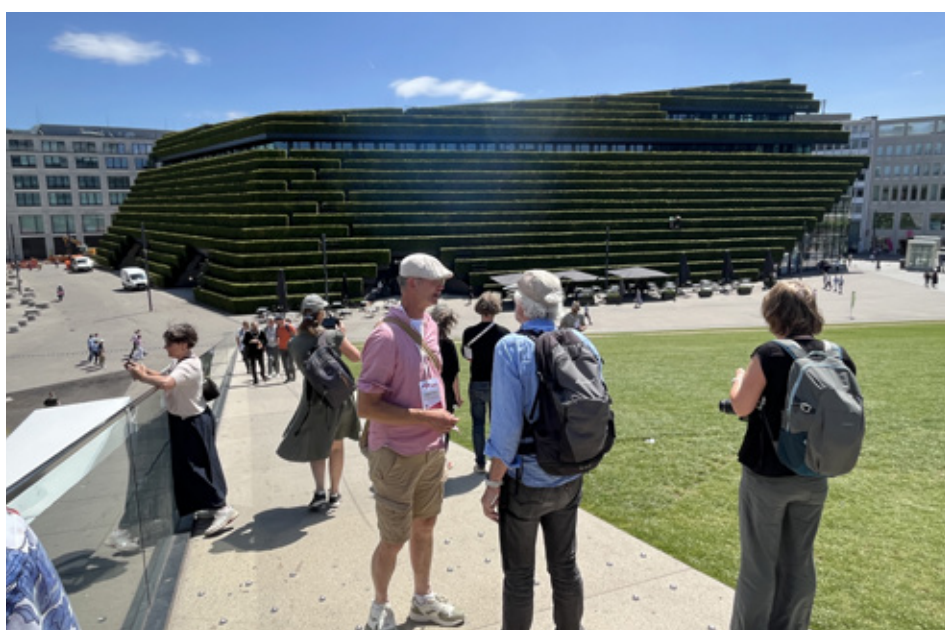
Ook het dak is volledig bedekt met rijen beukenhaag. Dankzij deze groene laag om en op het gebouw is de temperatuur wanneer de zon schijnt binnen 4 graden Celsius lager dan buiten, waardoor de airco minder hard hoeft te werken. In de kelder van het gebouw konden de bezoekers een kijkje nemen bij de aansturing van de toediening van mest- en voedingsstoffen. Er gaat duidelijk enorm veel techniek schuil achter deze opvallende groene gevels. Esthetisch en technisch is dit gebouw dus een kunststukje, al werd door de aanwezigen wel de vraag gesteld wat deze groene 'bekleding' bijdraagt aan de biodiversiteit.

Het groene dak van Kö-Bogen

Het begroeide staal in Duisburg

Het Plein is een samenwerkingsverband van elf bedrijven die zich bezighouden met de inrichting van de openbare ruimte. Deze elf presenteren zich jaarlijks rondom een zelf ontworpen 'plein' tijdens de Vakbeurs Openbare Ruimte en organiseren tweemaal per jaar een excursie voor landschapsarchitecten en -ontwerpers. Het vervolg op deze Duitsland-excursie bestaat uit twee 'walkshops' die gehouden worden tijdens de vakbeurs. Deelnemers luisteren naar en lopen langs of door een presentatie van de landschapsarchitecten van Wonderwoods en van de eetbare tuin van Rabobank Nederland.

Landschaftspark Duisburg

Na het bezoek aan Düsseldorf stapten de vakgenoten weer in de bus om door te reizen naar Landschaftspark Duisburg. Ooit was dit het hart van het Ruhrgebied; nu is het een uitgestrekt natuurgebied met nog markante overblijfselen uit het industriële verleden. Vaak hebben die nu een andere functie: denk aan een klimgebied, een waterwerk voor kinderen en een glijbaan die door een 2 meter dikke muur gaat.

Een stukje geschiedenis

In de jaren tachtig was er een kolen- en staalcrisis. Als gevolg daarvan dreigen veel staalbedrijven in het Ruhrgebied te worden gesloten. Daarmee begint het verhaal van wat nu het Landschaftspark Duisburg is. Ondanks protestdemonstraties werden de bedrijven gesloten, maar die leidden er wel toe dat er veel geld werd vrijgemaakt om het Ruhrgebied te ontwikkelen. In 1989 werd met geld uit het

vastgoedfonds 200 hectare opgekocht, met als doel dit gebied als landschapspark in te richten. Dat park moest innovatief, ecologisch, betaalbaar en interessant zijn en voor veel mensen toegankelijk en de moeite waard. In die tijd wist men nog niet goed hoe men met een dergelijk gebied moest omgaan. Wel waren er al veel burgerinitiatieven met rondleidingen, dus ook veel betrokkenheid.

Er zijn diverse landschappen gecreëerd.

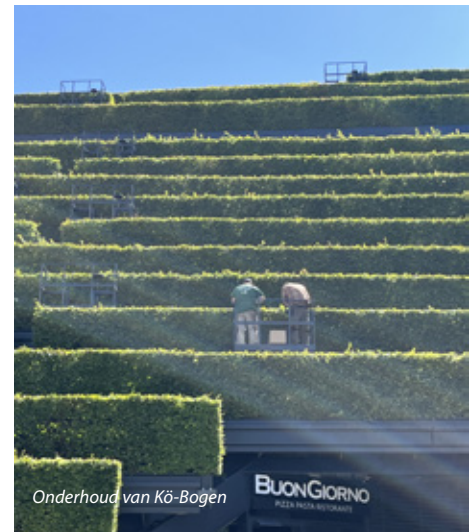
Voor de herinrichting werd een prijsvraag uitgeschreven, waaraan zo'n 50 bureaus uit de hele wereld deelnamen. Omdat er vanwege de complexiteit van het gebied zorgen waren over de potentiële plannen en inrichting, koos de overheid voor iets wat leek op een Nederlandse aanbestedingsprocedure. Vijf teams, zowel Duitse als buitenlandse, werden uitgenodigd om binnen een half jaar op locatie een plan te maken. In die periode werden er ook vegetatie-inventarisaties gemaakt om vast te leggen wat er precies groeide.

Van open riool naar volop flora en fauna

Het nieuwe ontwerp van Peter Latz is een combinatie van oude structuren waaraan nieuwe lagen zijn toegevoegd. Het bepalende onderdeel is de rivier de Alte Emscher, die destijds als open riool fungeerde. Inmiddels is het riool van de rivier gescheiden en niet meer open. De rivier, die zo'n 3 kilometer door het park slingert, vormt nu het decor voor het Wasserpark. Verder zijn er landschappelijke velden en een spoorwegpark en is het oude stratenpark nog

zichtbaar. Wie door het park loopt, komt steeds in andere tuinen en een andere omgeving met een verrassende inrichting. Ecologie is vanzelfsprekend belangrijk.

Er zijn verschillende hoogovens en andere gebouwen bewaard gebleven, waarvan hoogovens 5 beklommen kan worden tot een duizelingwekkende hoogte. Zo zijn er allerlei elementen van de oorspronkelijke industrie behouden gebleven. Oude torens en muren zijn ingericht als klimwand en er is een avontuurlijke 'zandbak' voor kinderen. Wandelaars en fietsers worden geconfronteerd met uiteenlopende beelden, van intiem tot immens en van verroest tot groen. Dit landschapspark is zeker een bezoek waard!

Onderhoud van Kö-Bögen

Doorkijkje in Duisburg

Ook de oude industrie is nog zichtbaar.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!